

คุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
ในจังหวัดขอนแก่น

The Quality of Work Life of Women Workers in Electronic Parts Production
Enterprises in KhonKaen Province

วนิดา สัสดีไกรสร¹, พจ ตู้อจ², อำนวย สังข์ช่วย³

Wanida Sassadeekaisorn¹, Pot Toopot², Amnuay Sangchuay³

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2562

Email : Wanidasor.s@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน 2)เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น และ 3)ศึกษาแนวทางการพัฒนาการของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น โดยใช้กรอบแนวคิดการวิจัยองค์ประกอบของการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของริชาร์ทอี.วอลตัน และผลงานวิจัยของกันยา หมอยาดี คุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 8 ด้าน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ในการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 343 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย 10 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹ Master of Public Administration Formula Student Department of Public Administration Faculty of Social Sciences and Humanities Northeastern University, Thailand.

^{2,3} คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{2,3} Faculty of Social Sciences and Humanities Northeastern University, Thailand.

*ได้รับบทความ: 31 พฤษภาคม 2562; แก้ไขบทความ: 14 กรกฎาคม 2562; ตอบรับการตีพิมพ์: 18 กรกฎาคม 2562

Received: May 31, 2019; Revised: July 14, 2019; Accepted: July 18, 2019

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และทดสอบค่า F-test การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ควรมีการปรับขึ้นเงินเดือนทุกปีโดยไม่ต้องรอปรับตามประกาศค่าจ้างขั้นต่ำ ควรปรับปรุงไม่ให้เครื่องจักรมีเสียงดังเกินไปควรปลูกต้นไม้และจัดสวนหย่อมเพื่อให้เกิดความร่มรื่นภายในโรงงาน ควรจัดอบรมให้ลูกจ้างให้มีความรู้และเพิ่มทักษะเกี่ยวกับการทำงานตรงกับตำแหน่งงาน

คำสำคัญ : 1. คุณภาพชีวิต 2. แรงงานสตรี 3. สถานประกอบกิจการ 4. ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the quality of work life, 2) compare the quality of work life of women workers in electronic parts manufacturing enterprises in KhonKaen province classified and 3) to study guidelines for development of women workers in electronic parts manufacturing enterprises in KhonKaen province by using conceptual framework on development of the quality of work life of Richard E. Walton and research of Kanyaya Yadi, Quality of work life of women workers in the textile industry in Khlong San District, Bangkok consisted of 8 aspects. This research was mixed methods research between quantitative research with the sample group of 343 people and qualitative research with the target group of 10 people. The research tool was a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used in data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. Qualitative research used in-depth semi-structured interview and descriptive statistics.

The study results were found that: 1) The level analysis results of work life quality management of women workers in electronic parts manufacturing enterprises in KhonKaen province in overall were rated at a high level. 2) The results of the

comparative analysis of the quality of work life of women workers in the electronic parts manufacturing enterprises in KhonKaen province in overall and each aspect were rated at a high level and the opinions were not different. And 3) The guidelines for improving the quality of work life of women workers in the electronic parts manufacturing enterprises in KhonKaen province were found that: The salary should be increased every year without waiting for the minimum wage announcement. The machine should be improved and should not be noisy, trees should be planted and garden should be well arranged within the factory. There should be training provided for employees to have working knowledge and skills.

Keywords : 1. Quality of Life 2. Women Workers 3. Enterprises 4. Electronic Parts

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติในเรื่องความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ไว้ว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง ถิ่นกำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้ สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม” รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มีบทบัญญัติกำหนดให้สตรีมีบทบาทมากขึ้นในสังคมไทยโดยเฉพาะด้านแรงงาน จะมีสตรีออกทำงานนอกบ้านเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และปัจจุบันในสถานประกอบการจะมีแรงงานสตรีเพิ่มค่อนข้างมาก ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและค่านิยมของประชาชนในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะแรงงานสตรีในสถานประกอบการ และปัจจุบันแรงงานสตรีมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญในบทบาทของแรงงานสตรี ถ้าหากเวลาส่วนมากของชีวิตการทำงานได้อยู่กับสิ่งที่ตนเองพอใจก็จะช่วยให้มีสุขภาพจิตใจและอารมณ์ส่งเสริมให้เกิดการมีคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีที่ดีตามหลักมาตรฐานสากล

จังหวัดขอนแก่น มีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,736,423 การมีงานทำของประชากรในจังหวัด

ขอนแก่นพบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 899,838 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 497,141 คน คิดเป็น ร้อยละ 55.25 เป็นหญิงจำนวน 402,697 คนคิดเป็น ร้อยละ 44.75 (สำนักงานแรงงานจังหวัดขอนแก่น, 2560 : ออนไลน์) มีจำนวนสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจแรงงานทั้งสิ้น 7,048 แห่ง แยกเป็นสถานประกอบกิจการขนาดเล็กลูกจ้าง 1-299 คน จำนวน 6,998 แห่ง ขนาดกลางลูกจ้าง 300-999 คน จำนวน 38 แห่ง และขนาดใหญ่ลูกจ้าง 1,000 คน ขึ้นไป จำนวน 12 แห่ง มีจำนวนแรงงานทั้งสิ้น 118,397 คน เป็นแรงงานชายจำนวน 62,182 คน คิดเป็น 52.51% แรงงานสตรีจำนวน 56,215 คน คิดเป็น 47.49 % (สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดขอนแก่น, 2560 : 7) มีแรงงานสตรีเข้าทำงานมากอันดับ 1 คือ สถานประกอบกิจการประเภทผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ มีจำนวนทั้งหมด 5 แห่ง มีลูกจ้างรวม 3,132 คน เป็นแรงงานชาย จำนวน 717 คน แรงงานสตรีจำนวน 2,415 คน คิดเป็น 77.11 % ของลูกจ้างทั้งหมด (สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดขอนแก่น, 2560 : 7) การประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ของสถานประกอบกิจการให้มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของตลาด ทำให้ต้องมีการจัดระบบงานเป็นกะขึ้น อันเป็นการทำงานนอกเหนือจากเวลาทำงานปกติ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิตการทำงานอย่างเลี่ยงไม่ได้ทั้งด้านร่างกาย และสังคม สภาพการทำงานดังกล่าว ก่อให้เกิดความกดดันอย่างมาก ต่อสภาวะกลไกของร่างกาย ซึ่งควบคุมแรงกดดันและเกิดปัญหาสุขภาพ ทำให้ขาดความเอาใจใส่ในงาน รวมทั้งปัญหาทางของเส้นโลหิตด้วย (ธนาวัฒน์ โชควิทยา, 2541 : 3)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการจังหวัดขอนแก่น เพื่อแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น และประโยชน์ทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่นและในสถานประกอบกิจการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น

2.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน การทำงานเป็นกะ และรายได้ต่อเดือน

2.3 เพื่อศึกษาหาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลวิจัยไปปรับใช้ในการจัดการคุณภาพชีวิตของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น

3.2 ได้ทราบข้อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน การทำงานเป็นกะ และมีรายได้ต่อเดือน เพื่อนำผลวิจัยไปปรับปรุงใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการคุณภาพชีวิตของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น

3.3 ได้ทราบแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาสร้างรูปแบบการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารจัดการคุณภาพชีวิตของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ในจังหวัดขอนแก่น และในสถานประกอบกิจการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้ดียิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 343 คน จำแนกออกเป็นรายได้ต่อเดือน การทำงานเป็นกะ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการทำงาน โดยใช้กรอบแนวคิดองค์ประกอบของการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน ของริชาร์ด อี วอลตัน (Richard E. Walton) และผลงานวิจัยของกันยา หมอยาดี จำนวน 8 ด้าน ในสถานประกอบกิจการ 5 แห่ง และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเจาะลึก (In-depth interviews) จากประชากรกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัดขอนแก่น และประชากรแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่นประเภทกิจการ จำนวน 10 คน โดยกระจายตามสถานการณ์แล้วใช้วิธีการสรุปผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาเคราะห์ (Analytical Description)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีเพียงด้านเดียวที่คุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรี ในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านค่าตอบแทนที่เป็น

ธรรมและเพียงพอ

5.2 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามรายได้ต่อเดือน การทำงานเป็นกะ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า 1) ด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ ควรมีการปรับขึ้นเงินเดือนทุกปีโดยไม่ต้องรอปรับตามประกาศค่าจ้างขั้นต่ำควรเพิ่มสวัสดิการค่าอาหารกลางวันเพื่อลดค่าใช้จ่ายควรเพิ่มค่าตอบแทนให้มีการทำงานล่วงเวลา (OT) และควรจ่ายค่าจ้างเดือนละ 2 ครั้ง หรือให้ลูกจ้างเบิกเงินเดือนก่อนครบงวดการจ่ายค่าจ้างได้เป็นบางส่วน 2) ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยควรปรับปรุงไม่ให้เครื่องจักรมีเสียงดังเกินไป ควรปลูกต้นไม้และจัดสวนหย่อมเพื่อให้ความร่มรื่นภายในโรงงานและควรมีกำจัดน้ำเสียเสียภายในโรงงานไม่ให้มีกลิ่นเหม็น 3) ด้านด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรควรจัดอบรมให้ลูกจ้างความรู้และเพิ่มทักษะเกี่ยวกับการทำงานตรงกับตำแหน่งงานหัวหน้างานควรมีการสอนงานลูกน้องเป็นประจำและควรมีการไปศึกษาดูงานเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ 4) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงานควรมีการพิจารณาปรับเลื่อนตำแหน่งลูกจ้างจากระดับปฏิบัติการเป็นหัวหน้างานและให้โอกาสลูกจ้างได้ศึกษาต่อขณะทำงานด้วย 5) ด้านการส่งเสริมบูรณาการทางสังคมควรมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานในแต่ละแผนก ควรมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง และไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะในโรงงาน 6) ด้านธรรมาภิบาลขององค์กรควรออกกฎระเบียบการทำงานให้ชัดเจนและสอดคล้องกับกฎหมายเปิดโอกาสให้ลูกจ้างระดับปฏิบัติการได้แสดงความคิดเห็นเรื่องงานมากขึ้นและควรให้ความเสมอภาคทุกตำแหน่งงาน 7) ด้านความสมดุลกับบทบาทชีวิตส่วนตัวควรจัดวันหยุดประเพณีเพิ่มจากที่กฎหมายกำหนด ควรลดการทำงานล่วงเวลา (OT) และควรเพิ่มวันลาพักผ่อน 8) ด้านเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสังคมควรจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีเพื่อไม่ให้เป็นอันตรายต่อชุมชน ควรสร้างสัมพันธ์ที่ดี มีการสนับสนุนกิจกรรมชุมชนรอบโรงงาน และกำจัดของเสียภายในโรงงานเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อภายนอก

6. อภิปรายผลการวิจัย

ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานสตรีในสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีเพียงด้านเดียวที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์สังคม รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านส่งเสริมบูรณาการทางสังคม ด้านธรรมาภิบาลในองค์กร ด้านความสมดุลกับบทบาทชีวิตส่วนตัว และด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอตามลำดับ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันรัฐบาลได้มีการประกาศอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ต่ำสุดวันละ 320 บาท ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2561 และสถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น ได้มีการปรับค่าจ้างตามประกาศค่าจ้างขั้นต่ำ และแรงงานสตรีระดับปฏิบัติการส่วนมาก ได้รับค่าจ้างในอัตราค่าจ้างขั้นต่ำคือวันละ 320 บาท เพื่อให้รายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายแรงงานสตรีจึงต้องทำงานล่วงเวลา เพื่อให้มีรายได้ต่อเดือนเพิ่มมากขึ้น สถานประกอบกิจการควรจัดสวัสดิการอื่น ให้แก่แรงงานโดยจัดสรรให้เท่าเทียมและเป็นธรรม ทำให้พนักงานแรงงานของบริษัทเกิดความพึงพอใจเท่าเทียมกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รวม 7 ด้านและมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางเพียง 1 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเกษมณี แคว้นน้อย, บัวพันธ์ พรหมพักพิง (2554 : 135-156) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานอพยพลาวในสถานประกอบการจังหวัดขอนแก่น พบว่าองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตการทำงานตามการรับรู้ของแรงงานอพยพลาวโดยภาพรวมพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานอพยพลาวค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 2.09 เมื่อพิจารณาตามข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานอพยพลาวในสถานประกอบการรายด้านทั้ง 7 ด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากคือด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42 รองลงมาคือด้านจังหวะชีวิตค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 และด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเองค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.13 ตามลำดับ และสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของณัฐชาติ อินทจักร์, วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2556 : 380-394) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการพัฒนาองค์กรของบริษัท อินเทอร์เน็ตวันซ์ฟู๊ด จำกัด พบว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท อินเทอร์เน็ตวันซ์ฟู๊ด จำกัด มีระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่าความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือโอกาสในการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้รองลงมาคือการมีส่วนร่วมและสภาพการทำงานและความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือค่าตอบแทนและโอกาสก้าวหน้า

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 รัฐควรกำหนดกฎหมายให้นายจ้าง จัดวันหยุดให้แก่ลูกจ้างเพื่อให้แรงงานลูกจ้างสามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว และกำหนดเวลาทำงานวันหนึ่งๆ ทำงานไม่เกิน 8 ชั่วโมง และส่วนที่ทำเกิน 8 ชั่วโมง จะเป็นการทำงานล่วงเวลาซึ่งหากแรงงานได้ทำงานล่วงเวลาจะมีรายได้เพิ่มขึ้น

7.1.2 นายจ้างควรยึดหลักกรรมคุณในองค์กร โดยการจัดทำระเบียบข้อบังคับในการทำงานให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดเพราะสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป จะต้องจัดทำระเบียบข้อบังคับในการทำงานและประกาศให้ลูกจ้างทุกคนทราบโดยลูกจ้างทุกคนใช้กฎระเบียบเช่นเดียวกัน

7.1.3 ผู้ประกอบการ ควรมีระเบียบในการทำงานที่ชัดเจนโดยการปิดประกาศหรือแจ้งให้ลูกจ้างทุกคนทราบและควรให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของแรงงานระดับปฏิบัติการทุกตำแหน่งงานผู้ประกอบการ ควรสร้างความเสมอภาคให้แก่แรงงานทุกระดับและทุกเพศโดยไม่เลือกปฏิบัติผู้ประกอบการควรจัดให้มีมุมสำหรับทารกที่เพิ่งคลอด เพื่อให้ความสะดวกกับมารดาที่กลับเข้ามาทำงาน สามารถนำบุตรเข้ามาเลี้ยงภายในสถานประกอบการได้

7.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

7.2.1 ผู้ประกอบการ ควรให้ความสำคัญทางวิชาการผลงานการวิจัย ที่นักวิชาการได้วิจัยและมีผลงานการเสนอแนะ นำไปใช้ปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

7.2.2 ผู้ประกอบการควรมีการส่งเสริมให้พนักงานผู้บริหารมีการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการภายในหน่วยงานประจำปี เพื่อหาข้อมูลข้อเท็จจริงข้อบกพร่อง ปัญหาอุปสรรคในทางปฏิบัติงานจริงของแรงงานต่อความสำเร็จ

7.2.3 ผู้ประกอบการควรจัดให้มีกิจกรรมระหว่างสถานประกอบการกับสถานประกอบการอื่น กับครอบครัว เพื่อให้เกิดความรัก สามัคคี ทำให้แรงงานเกิดความมั่นใจในการทำงาน เช่น การจัดครอบครัวไปทัศนศึกษาร่วมกับสถานประกอบการอื่นๆ เป็นการแลกเปลี่ยน และมีการแข่งขันกีฬาภายใน เป็นต้น

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 ควรส่งเสริมให้นักวิชาการ หรือพนักงานในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจัดทำโครงการวิจัย เพื่อแสวงหาข้อมูลความต้องการของพนักงานแรงงานในสถานประกอบการ ในแต่ละด้าน ตามสถานการณ์ ความเป็นอยู่ของแรงงาน ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน ในเชิงคุณภาพ

8. เอกสารอ้างอิง

- เกษมณี แคว้นน้อย, บัวพันธ์ พรหมพักพิง. (2554). คุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานอพยพลาวในสถานประกอบการจังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา)*. 11(4). 135-156.
- ณัฐชาติ อินทจักร, วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2556). คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการพัฒนาองค์กรของบริษัท อินเทอร์เน็ตแอนด์วันส์ฟุต จำกัด. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*. 6(3). 380-394.

ธนาวัฒน์ โชควิทยา. (2541). ปัญหาการปรับตัวของพนักงานกะในโรงงานผลิตชิ้นส่วน
คอมพิวเตอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานแรงงานจังหวัดขอนแก่น. (2561). รายงานสถานการณ์และดัชนีชี้วัดภาวะด้านแรงงาน
จังหวัดขอนแก่น ปี 2560 (มกราคม-ธันวาคม). สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2561. จาก
https://khonkaen.mol.go.th/wpcontent/uploads/sites/59/2018/02/khonkaen_pii_2560_1.pdf

สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดขอนแก่น. (2560). รายงานผลการปฏิบัติงาน
ประจำปี 2560. ขอนแก่น : สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดขอนแก่น.

9. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงมาด้วยดีขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจ ตู๊พจ อาจารย์
ดร.อำนวย สังข์ช่วย และ ดร.พงษ์เมธี ไชยศรีหา ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือตรวจสอบ
แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดีตลอดมา ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาวรรณ วาทะกิจ
ดร.รัชดา ภักดิ์ยิ่ง และดร.ศศิรดา แพงไทย ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญการวิจัย ที่ได้กรุณาตรวจสอบ
เครื่องมือแบบสอบถามให้รวมทั้งได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือจุดประกายความคิดทำให้ผลงานการจัดทำ
งานวิจัยฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณผู้บริหารสถานประกอบกิจการทำงานของแรงงานสตรี
ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดขอนแก่น ทุกท่าน ทุกคนที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือให้ข้อมูลใน
การ จัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ จนสำเร็จเรียบร้อย